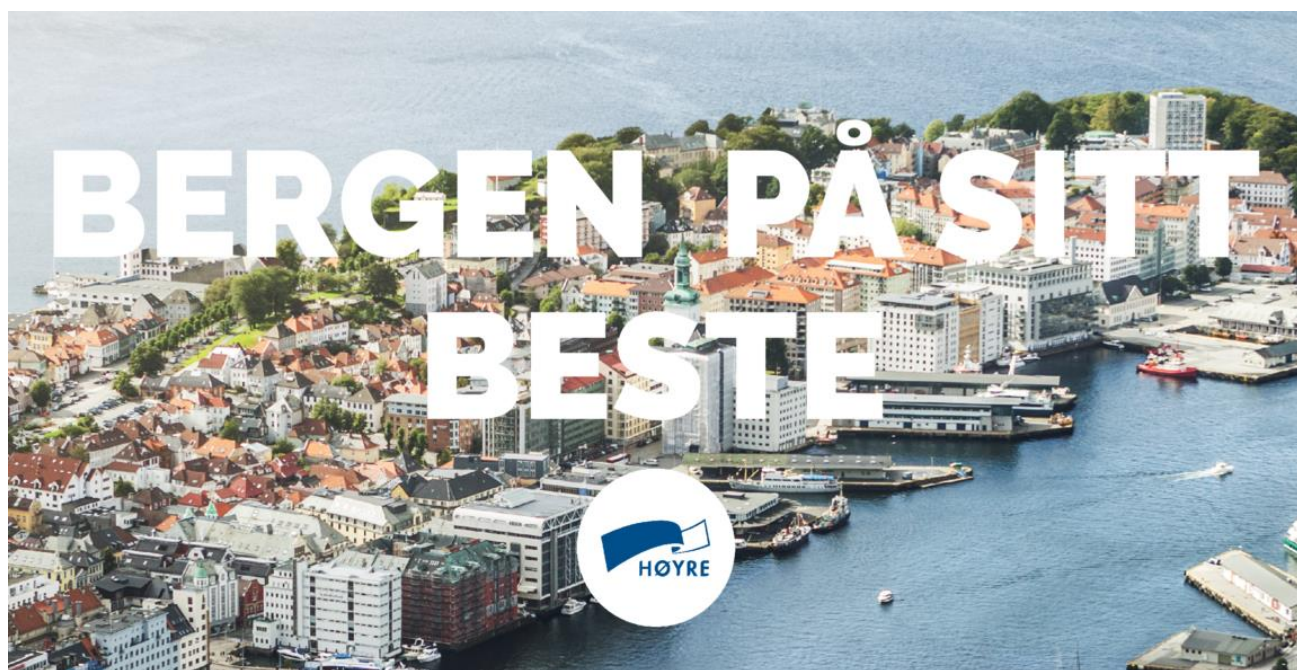

Bystyreprogram

Bergen Høyre 2019-2023

Innhold

Innledning	3
Barnehage, skole og høyere utdanning	4
Barnehager for læring og lek	4
Skole og utdanning	5
Dyktige lærere og skoleledere	6
Digitale hjelpemidler i skolen	6
Språk som nøkkel til læring og inkludering	7
Gode læringsmiljøer både på skolen og i hjemmet	7
Bekjempe frafall	7
Bekjemping av mobbing	8
Barnevernet	9
Studentbyen Bergen	9
Mangfold og inkludering	10
Bli best på integrering	10
Integrering gjennom arbeid og utdanning	11
Mangfold og toleranse	11
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	12
Helse	13
Forebyggende helsearbeid og akutt hjelp	13
Psykisk helse	14
En human rusomsorg	15
En trygg alderdom	16
Aktive eldre med en innholdsrik hverdag	16
Frihet og kvalitet i eldreomsorgen	16
Gode og trygge sykehjem	17
En offensiv klima- og miljøpolitikk	18
Klima og miljø	18
Natur- og friluftsområder	19
Miljøvennlig avfallshåndtering	20
Byutvikling	20
En mangfoldig boligpolitikk	20
Samferdsel og kollektivtilbud, fotgjengere og syklist	21
Kollektivtilbud	21
Infrastruktur: Vei og jernbane	22
Trygge fotgjengere og satsing på sykkel	23
Et levende sentrum	23
Handel og næringsliv	24
Trygge og inkluderende byrom	25
Nordens fremste kulturby	25
Kultur for alle	26
Kirken og andre trossamfunn	26
Historiske Bergen	27
Reiselivsbyen Bergen	27
Idrett og frivillighet	28
Idrett	28
Frivillighet	29
En smart og serviceorientert kommune	29
En enklere og mer effektiv kommune	29
Kommunen som tjenesteyter og oppdragsgiver	30
Kommunen som arbeidsgiver	31

Innledning

Høyres formålsparagraf:

«Høyre vil føre en konservativ fremskrittspolitikk, bygget på det kristne kulturgrunnlag, rettsstaten og folkestyret, for å fremme personlig frihet og sosialt ansvar, medbestemmelse og eiendomsrett, og et forpliktende nasjonalt og internasjonalt samarbeid»

Høyres ståsted og utgangspunkt:

Bergen Høyre bygger sin politikk på et verdikonservativt fundament med en grunnleggende respekt for enkeltmennesket, individets frie valg, forvalteransvaret og bærekraftige fellesskap. Kommunen er et fellesskap som skal ivareta grunnleggende velferdsoppgaver, samtidig er den en viktig demokratisk arena. Kommunen er til for sine innbyggere og for bysamfunnet. Dette betyr at Høyre alltid vil sette menneskene foran systemene. Individet, fritt og selvstendig, er en grunnleggende enhet i samfunnet. Høyre legger til grunn at enkeltmennesker, i utgangspunktet, kan ta egne valg. Kommunen og andre myndigheter skal vise respekt for enkeltmenneskers frie valg, også i vanskelige og sårbare situasjoner. Høyre ønsker derfor et mangfold av tilbud og tilbydere innenfor offentlig finansierte velferdsoppgaver. Gjennom grunnleggende, viktige velferdstjenester skal kommunen bidra til at alle innbyggere får de tjenester de trenger for å kunne leve gode liv og realisere sine muligheter. Det viktigste elementet i en slik politikk er å gi alle et best mulig utgangspunkt gjennom en god skole og utdanning, fra barnehagen og gjennom resten av utdanningsløpet. Kommunen har ansvaret for barnehagene og grunnskolen – grunnmuren i et godt utdanningssystem. For Høyre er målet at kommunen skal være der for de som trenger den, når de trenger den – ikke at kommunen skal være mest mulig for flest mulig. Helt grunnleggende i dette er at kommunen alltid sørger for å holde orden på sin økonomi, og har tilstrekkelig økonomisk handlingsrom til å møte fremtidige utfordringer. Høyre vil aldri føre en politikk som setter kommunens økonomi i fare eller risikerer å påføre fremtidige generasjoner ekstra byrder i form av underskudd. Slike underskudd vil alltid ramme hardest de som trenger kommunen mest. Høyre vil alltid prioritere med dette som utgangspunkt. For Høyre er det et mål at mennesker i så stor grad som mulig skal være i stand til å klare seg selv, kunne forsørge seg og sine gjennom verdien av eget arbeid og ha trygghet i og for eget hjem. Det samlede trykket av avgifter og skatter på inntekt og eiendom må holdes på et nivå som gjør dette mulig.

Barnehage, skole og høyere utdanning

Bergen skal være en by der alle gis mulighet til å lære hele livet. Kunnskap og utdanning er fundamentet som gjør hver og en av oss i stand til å bli selvstendige mennesker i jobb og som bidrar til lokalsamfunnet. Gjennom sømløse overganger mellom barnehage, grunnskole og videre utdanning, gis barn og unge mulighet til å få utløp for sitt potensial med hjelp av gode lærere i trygge rammer. Derfor er barnas oppvekstvilkår en av våre viktigste oppgaver.

Barnehager for læring og lek

En god barndom varer livet ut. For de fleste barn er barnehagen den viktigste arena utenfor hjemmet. Å sørge for at flest mulig barn gis muligheten til å gå i barnehage, er derfor blant Høyres viktigste saker. Vårt mål for barnehagene i Bergen er at de skal være kjent for høy faglig kvalitet og god omsorg for barna.

Som en viktig forberedelse til skolestart hvor samspill med andre barn og voksne spiller en sentral rolle, skal barnehagen også bidra til sosiale ferdigheter i trygge rammer preget av mest mulig lek, lærelyst og læringsglede.

Gjennom en systematisk satsing på språkutvikling og læring gjennom lek, skal barnehagen løfte alle barn uavhengig av bakgrunn. Høyre mener vi trenger både ideelle, private og kommunale barnehager for å nå målene om full barnehagedekning i alle bydeler, og for å kunne gi et mangfold av ulike barnehagetyper å velge mellom.

Bergen Høyre vil:

- Jobbe for at alle skal få tilbud om barnehageplass i nærheten av der familien bor
- Øke investeringsmidlene til nye barnehager i vekstområder der det mangler barnehageplasser
- Gjennomføre en omfattende oppussing av eldre kommunale barnehager, for å sikre et godt leke- og læringsmiljø for barna
- Gjøre søknadssystemet for barnehageplass enklere
- Sikre åpenhet om kvaliteten i både offentlige og private barnehager gjennom en offentlig tilgjengelig kvalitetsportal på nettet der resultatene fra brukerundersøkelser er enkelt å finne
- Ansette flere pedagoger i barnehagene. Vårt mål er at halvparten av de ansatte i barnehagen skal være pedagoger
- Tilby alle ufaglærte barnehagemedarbeidere kompetanseheving integrert i arbeidet, kombinert med frivillig kvalifisering
- Tilby ledelsesutdanning til styrere og pedagogiske ledere i Bergensbarnehagen
- Styrke barnehagelærerutdanningen ved å etablere flere utdanningsbarnehager i Bergen, altså barnehager som samarbeider tett med både høyere utdanningsinstitusjoner, forskere og studenter som er ute i praksis
- Gjennomføre et årlig kursprogram for ansatte barnehager og skoler om seksuelle overgrep og vold, for å bedre kunne identifisere tegn på dette
- Åpne for forsøk med større variasjon i barnehagenes åpningstider
- Fremme barnehagen som arena for god norskopplæring og integrering gjennom å sikre minst 30 prosent norskspråklige barn i hver kommunal barnehage
- Støtte tilbud om *Åpen barnehage* gjennom en egen tilskuddsordning
- Gjennomføre økonomisk likebehandling av private og offentlige barnehager, og sikre et godt og uavhengig tilsyn for kvaliteten i alle barnehager

- Gi gratis kjernetid i barnehagen til lavinntektsfamilier uavhengig av bosted
- Rekruttere flere menn til å jobbe i barnehage
- Være positiv til spesialiserte barnehager

Skole og utdanning

Vårt mål er at Bergensskolen skal være Norges beste skole. Skolen skal bidra til at alle elever kan realisere sine drømmer og ambisjoner uavhengig av bosted eller sosial bakgrunn.. Ettersom alle barn er forskjellige, må skolen skape læringsglede og mestring gjennom variert og tilpasset undervisning. Høyre vil prioritere fagene som gir grunnlag for læring i alle andre fag – basisfagene norsk, matematikk, engelsk og naturfag.

Det er viktig at overgangen mellom barnehage og skole blir mest mulig sømløs, slik at de yngste barna møter en skole som er tilpasset den enkelte elevs behov. Samtidig må elever som trenger ekstra hjelp de første årene oppdages tidlig for å sikres best mulig oppfølging. Derfor må elevenes ferdigheter kartlegges i starten av skoleløpet, slik at ekstra ressurser og tiltak kan settes inn for de som trenger det mest.

Bergen Høyre vil:

- Styrke leksehjelpsordningen, gjerne i samarbeid med frivillige og ideelle aktører eller andre aktuelle samarbeidspartnere som ønsker å hjelpe med barnas skolegang
- Tilby forsøk med leksehjelpsordning i ungdomsskolen
- Tilby elever med høyt læringspotensial muligheten til å ta fag på høyere nivå
- Opprette et talentprogram i realfag for evnerike elever på mellomtrinnet (5-7.klasse)
- Løfte frem Bergen som realfagskommune, med egne realfagssatsinger i skolen, og barnehagen gjennom lek og læring
- Delta i forskningsprosjektet storby-PISA, for å kunne sammenlikne med og lære av andre storbyer i Europa
- Målrette levekårsmidlene til færre skoler der levekårsutfordringene er størst og ekstra ressurser er mest nødvendig
- At lavinntektsfamilier får gratis eller sterkt reduserte satser på SFO, uavhengig av hvor de bor i byen
- Opprette forsøksordning med tilbud om opplæring i fremmedspråk nummer to fra 4. klasse
- Styrke rådgivningstjenesten og karriereveiledningen slik at elever i ungdomsskolen får god kjennskap til yrkesfagene og hvilke muligheter disse gir i arbeidslivet
- Sikre praksisnær undervisning eller arbeidspraksis gjennom å etablere flere samarbeidsavtaler og utvekslingsprogram mellom skoler og arbeidsliv
- Tilby flere gratis plasser på sommerskole, for eksempel gjennom Vil Vite
- Sørge for tryggere skoleveier ved å avsette midler til etablering av *hertesoner* rundt de mest trafikkutsatte skolene i Bergen
- Prioritere tidlig innsats for å gi alle elever en god start på skoleløpet og gode muligheter for videre utvikling
- Sikre at skolen og nærmiljøet har et tett samarbeid med politiet for å forebygge og bekjempe ungdomskriminalitet
- Iverksette tiltak som kan forebygge det store frafallet blant gutter i skolen blant annet ved å ha forsøk med «kjønnstilpasset undervisning» i kortere perioder

- Styrke seksualundervisning i skolen og vektlegge grensesetting, også på sosiale medier, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og positive aspekter ved egen seksualitet. Legge til rette for at andre enn elevenes vanlige lærere gjennomfører denne undervisningen
- Sette inn kompetansehevende tiltak for ansatte i SFO, med praktisk rettede kurs som er innrettet på språk
- Gjennomføre forsøk med anonym retting av større prøver i grunnskolen
- Se positivt på etablering av flere internasjonale skoletilbud med IB-program på grunnskolen
- Tilby sommerskole for barn som havner under kritisk grense i norsk før skolestart
- Samarbeide med friskolene med sikte på at elever i offentlige skoler og friskoler skal ha tilsvarende rettigheter og muligheter

Dyktige lærere og skoleledere

Tydlig ledelse og anerkjennelse av at det er læreren som er sjef i klasserommet, er nødvendig både for at elevene skal få en god skole og for at det skal være attraktivt å jobbe i Bergensskolen. Bergensskolen har i dag faglig sterke og engasjerte lærere og ledere som brenner for kunnskap i skolen. Det er avgjørende for kvaliteten i skolen at lærere stadig har gode muligheter for etter- og videreutdanning.

Å bygge en bedre skole er et lagarbeid. Det er derfor avgjørende at lærere og skoleledere får tid og mulighet til å samarbeide i faglig fellesskap, dele kunnskap og til å gi tilbakemeldinger til hverandre. En god skole forutsetter at de ansatte finner gode løsninger sammen, og bruker informasjon om elevresultater og læringsmiljø til å sette inn nødvendige tiltak.

Bergen Høyre vil:

- Gi flere lærere etter- og videreutdanning
- Utvikle flere karriereveier for lærerne i Bergensskolen som kan innebære økt lønn, blant annet ved å styrke muligheten til å bli lærerspesialister i realfag, norsk og engelsk
- Gi flere lærere tilbud om videreutdanning i begynneropplæring, gjennom flere slike spesialister i tidlig lese- og skriveopplæring kan vi sikre at flere lærer seg å lese og skrive raskere
- Tilby en egen mentorordning for nyutdannede lærere for å gjøre overgangen fra studier til jobb enklere og for å beholde dem i skolen
- Opprette en *Teach first-ordning* i samarbeid med Universitetet i Bergen og næringslivet, der nyutdannede innenfor realfag kombinerer arbeid i Bergensskolen med praktisk-pedagogisk utdanning
- Sørge for at alle rektorer har fordypning innen skoleledelse
- Gi myndighet og handlingsrom til rektorene i Bergensskolen
- Redusere unødige og byråkratiske krav til rapportering

Digitale hjelpemidler i skolen

Et digitalisert samfunn gir skolen muligheter for læring som man tidligere bare kunne drømme om. Høyre mener at digitale hjelpemidler i undervisningen kan bidra til å øke nysgjerrigheten til å lære. Derfor må det være hensynet til elevenes læring og mestring som skal drive frem digitaliseringen, ikke omvendt.

Bergen Høyre vil:

- Sikre at alle elever på barneskolen får innføring i koding, opprette koding som valgfag på flere ungdomsskoler, og gjennomføre kurs for lærere
- Heve lærernes kompetanse i bruk av digital teknologi
- Utdanne flere digitale pedagoger og gi disse mulighet til kunnskapsdeling og utviklingsarbeid i et faglig nettverk
- Modernisere og forenkle IKT-systemene i skolen for å frigjøre tid for lærerne og skolene
- Innføre felles regler for å begrense elevenes bruk av mobiltelefon på skolen
- Sørge for at alle elever har digitale ressurser på skolen som datamaskin, nettbrett eller lignende

Språk som nøkkel til læring og inkludering

Å lære seg norsk åpner dører til utdanning, arbeidslivet og nærmiljøet. I dag er det for mange barn som begynner på skolen uten tilstrekkelige norskkunnskaper. For å sikre en best mulig utdanning for alle barn, og for å forhindre frafall og utenforskap, vil Høyre prioritere norskopplæring og tidlig innsats.

Bergen Høyre vil:

- Kartlegge barns språk før skolestart for å målrette og styrke norskopplæringen
- Sette inn målrettede tiltak i barnehager som har mange barn med svake norskerferdigheter
- Stille krav om tilstrekkelige norskkunnskaper for alle nyansatte i barnehagen, på skolen og i SFO - inkludert vikarer
- Legge til rette for at foreldredrevne eller frivillige organisasjoners morsmålsundervisning kan drives i samarbeid med SFO
- Tilby nyansatte barnehagelærere et ekstra utdanningskurs i språkutvikling og ledelse

Gode læringsmiljøer både på skolen og i hjemmet

Foreldre har hovedansvaret for oppdragelsen av sine barn. Foreldrene er både rollemodeller og rådgivere for sine barn. Dersom foreldre alene ikke håndterer å fylle denne rollen, må skolen og andre instanser gi tettere oppfølging og sammen bygge et lag rundt barna. Derfor skal kommunen og skolen bidra med de virkemidlene som trengs for å gi alle barn og unge en god start i livet.

Bergen Høyre vil:

- Ha ekstra oppfølging av foreldre som gjentatte ganger ikke møter på skolens foreldremøter og utviklingssamtaler
- Innføre tilbud om foreldreveiledning på skoler og barnehager
- At flere skoler har egne fadderordninger der frivillige kan være faddere for familier som har behov for informasjon om, og forståelse for, det norske skolesystemet
- Ha høy terskel for å innvilge elever fritak fra aktiviteter som leirskole, svømming, ekskursjoner og gym på bakgrunn av kulturelle eller religiøse årsaker

Bekjempe frafall

For mange elever dropper ut underveis i skoleløpet. For å forhindre frafall er det viktig at innsatsen settes inn så tidlig som mulig. Elever som har behov for det må få en ny sjanse til å komme seg inn i skoleløpet, i arbeid eller annen form for arbeidsrettet aktivitet.

Bergen Høyre vil:

- Gi flere elever som faller utenfor skolen et eget tilbud om alternativt skole- og oppfølgingsløp, enten på heltid eller deltid
- Søke nærmere samarbeid med frivillige organisasjoner, bedrifter, samt sosiale entreprenører, for å etablere flere egnede tilbud til ungdom som har, eller står i fare for å falle fra
- Gi tilbud om et intensivt undervisningsopplegg i basisfag gjennom 10.klasse og i sommerferien for elever som ikke har faglige forutsetninger til å klare overgangen mellom ungdomskolen og videregående
- Søke om prøveprosjekt med et frivillig 11. skoleår for elever som ønsker det, slik at de gis mulighet til å bedre forberedt på å starte videregående utdanning
- Tilby rask og tverrfaglig hjelp til familier som opplever skolevegring, dette kan innebære at eleven i en periode hentes hjemme. Det er viktig at det gis en tydelig forventning om at elever møter på skolen
- Innføre obligatorisk kartlegging av alle elever ved skolestart i 5. og 8. klasse
- Evaluere og forbedre spesialundervisningen i Bergensskolen
- Jobbe aktivt for å rekruttere flere kvalifiserte menn med minoritetsbakgrunn inn i skoler og barnehager for å gi gutter positive forbilder

Bekjemping av mobbing

Mobbing skal aldri tolereres i Bergensskolen eller i barnehagene. Kommunen som skoleeier har det overordnede ansvaret for å bekjempe mobbing. Lærere og skoleledere har en plikt til å gripe inn når mobbing blir avdekket.

Trygge barn blir trygge voksne. God læring kan bare skje hvis hver enkelt elev føler seg trygge og trives på skolen. Derfor er det viktig at barn ikke opplever å bli ekskludert eller mobbet, men i stedet sikres trygge rammer til å utvikle gode vennskap. Høyre mener at Bergen skal være en by det er trygt å vokse opp i uansett hvor i byen du bor, og vil kjempe for at alle barn føler seg ivaretatt både på skolen og i hjemmet.

Bergen Høyre vil:

- Ha nulltoleranse mot mobbing
- Opprette et mobbeombud for Bergensskolen
- Styrke arbeidet med å bekjempe nettmobbing
- Sørg for at aktivitetsplikten i opplæringsloven blir fulgt opp i Bergensskolen. Ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal skolen undersøke og sette inn egnede tiltak for å løse situasjonen
- Tilby kompetanseheving til lærere og ledere i hvordan man skal avdekke, forebygge og håndtere mobbing
- Stille krav om at alle skoler og barnehager skal ha en plan for å bekjempe mobbing
- Gjennomføre en kartlegging av hvilke konkrete tiltak ulike skoler i Bergen gjør mot mobbing og evaluere hvilke tiltak som har best effekt
- Innføre hovedregel om at det er de som mobber som skal bytte skole, ikke eleven som blir mobbet

Barnevernet

Barnevernet har en viktig oppgave i å ivareta barns trygghet og beskytte mot vold, overgrep og omsorgssvikt.

Barnevernet skal være en ressurs og støttespiller for barna og deres familie, og kontakten mellom barnevernet og familien må bygge på gjensidig tillit. For å få dette til, må barnevernet gis tid og mulighet til å arbeide langsiktig med familiene og hjelpe dem til å være trygge omsorgspersoner.

Bergen Høyre vil:

- Styrke familiesentrene gjennom å legge til rette for økt forebyggende innsats og tettere samarbeid mellom helsestasjon, helsesykepleiere og barnevernet
- At det skal utvikles et enda bedre samarbeid mellom skole, barnevernsinstitusjoner og fosterhjem
- Føre et reelt og regelmessig tilsyn med alle institusjoner og fosterfamilier
- Jobbe for å få flere fosterhjem hvor søsken kan bo sammen
- Øke barnevernets kulturforståelse slik at barnevernet kan samarbeide med foreldre, skole og barnehage om målrettede tiltak i hjemmet
- Sørgje for at ansatte i barnevernet får tilbud om etterutdanning som sikrer at de er rustet til å møte mangfoldet blant barn og foreldre/foresatte på en god, tillitvekkende og rettferdig måte
- Sikre en like god kvalitet på barnevernstjenestene uavhengig av bosted

Studentbyen Bergen

Med 30 000 studenter nyter Bergen tilliten det innebærer å være en av Nordens største studentbyer.

Bergen Høyre ønsker å videreutvikle studentbyen Bergen til å bli enda mer attraktiv enn i dag. Kommunen skal ta en aktiv rolle for å gjøre byen bedre for studentene slik at de trives bedre her og legge bedre til rette for andre viktige aktører for studentene.

Bergen Høyre vil:

- Utvikle studentbyen Bergen gjennom tettere samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene, næringslivet og kommunen
- Legge til rette for at det bygges flere studentboliger
- Støtte det nye tiltaket Studentklinikken i Bergen som et tiltak for å bedre studenters psykiske og fysiske helse
- Jobbe målrettet for å sikre finansiering og gjennomføring av nye prosjekter for utdannings- og forskningsinstitusjonene i byen, blant annet gjennom utvikling av flere kunnskapsklynger
- Gi studenter muligheten til å få kommunale praksisstillinger og skrive masteroppgaver for kommunen
- Samarbeide med Studentsamskipnaden og utdanningsinstitusjonene for å utvikle det psykososiale helsetilbudet for studenter
- Tilby belønning til studenter som folkeregistrerer seg i Bergen
- Gi studentboliger unntak fra krav om minimumsstørrelse for leiligheter
- Videreføre ordningen med at Engen helsestasjon er åpent for studenter
- Legge til rette for at det bygges studentboliger spesialisert for studenter med barn

Mangfold og inkludering

Høyre ønsker at Bergen skal være en by for alle, uavhengig av kjønn, seksuell legning, alder eller bakgrunn. Bergen har siden byen ble etablert for snart 950 år siden alltid vendt blikket vest mot havet og det store utland. Det har betydd at byen vår har tatt imot nye impulser og positive endringer tidligere enn andre steder i landet.

Vi ønsker å legge til rette for at alle kan leve livet sitt mest mulig slik de selv ønsker. Prinsippet om at *min frihet slutter der din begynner* innebærer at det må være nulltoleranse mot rasisme og diskriminering i kommunen.

Gode språkferdigheter i norsk og relevant fagkompetanse er det viktigste verktøyet for å lykkes med integreringen og for å få innpass i det norske arbeidsmarkedet. Å få flere ut jobb er det viktigste tiltaket mot barnefattigdom.

Bli best på integrering

Integreringstiltak må alltid tilpasses den enkelte og være mer fleksible. Det må stilles tydelige krav til den enkelte både om å fullføre introduksjonskurs og norskopplæring, men også om å integreres i byen vår gjennom språk, og arbeid eller videre utdanning.

Trygge foreldre gir trygge barn. Derfor er det viktig å støtte opp nyankomne flyktninger i foreldrerollen i et nytt land, og veilede foreldre til å forstå og respektere norske lover, normer og verdier, deriblant barns rettigheter. Høyre vil utvikle bedre foreldreveiledningskurs i introduksjonsprogrammet og voksenopplæringen.

Bergen Høyre vil:

- Styrke introduksjonsprogrammet i Bergen, vurdere andre innretninger av introduksjonsstøtten med sikte på raskere fullføring av programmet
- La flere ta fagbrev og videregående opplæring som del av introduksjonsprogrammet
- Videreføre ordningen med praksisplasser for flyktninger i kommunen
- Sette krav om at sosialstøttemottakere som ikke kan norsk skal fortsette norskopplæringen
- Gjennomføre prøveprosjekt etter modell fra Helt Med der nyankomne flyktninger begynner i jobb fra dag én for å sikre rask integrering og språkutvikling
- Støtte frivillige som tilbyr rimelige og fleksible språkopplæringstilbud
- Gi bedre oppfølging til nyankomne flyktninger som starter rett på ordinær skole i 1. og 2. klasse
- Norskopplæringen skal praksisrettes, og sees i sammenheng med annen opplæring eller arbeid
- Spre den kommunale bosetning av flyktninger for bedre og raskere integrering i lokalmiljøet
- Gjennomgå ordningen med selvbosetting for å unngå overetablering i avgrensede geografiske områder
- Kartlegge realkompetansen til nyankomne flyktninger og innvandrere raskere, og tilby opplæring i kortere moduler slik at flere kan ta utdanning mens de står i arbeid
- Sikre at flere med svake norskferdigheter får opplæring på arbeidsplassen

- Sette i gang et forsøksprosjekt der man stiller krav om at bedrifter må ha språkpraksisplasser for å vinne kommunale anbud. For eksempel bør dette prøves ut i renhold-, kantine- og renovasjonsbransjen
- Videreføre ordningen med at kommunale virksomheter stiller språkpraksisplasser til disposisjon
- Gi voksne innvandrere mulighet til å ta fagopplæring parallelt med norskopplæring i samarbeid med fylkeskommunen
- Støtte prosjekter som idrettslag og andre frivillige organisasjoner setter i gang, for å få flere innvandrere med i idrett og andre fritidsaktiviteter

Integrering gjennom arbeid og utdanning

Kompetanse er nøkkelen til å kunne delta i og holde seg oppdatert i arbeidslivet. For mange er mangel på kvalifikasjoner og opplæring et hinder mot å komme ut i arbeid, eller stå i arbeid lengre. Høyre vil styrke kvaliteten på voksenopplæringen. Opplæringen må også være yrkesrettet slik at flere kan få en fot inn i arbeidslivet. Målet er at alle mennesker blir utstyrt med verktøyene de trenger for å ta del i samfunnet.

Samfunnet og arbeidslivet er i raskere endring enn noen gang tidligere. Da er det samtidig viktig å sikre at de som står i arbeid får mulighet til å føle mestring gjennom oppdatert kunnskap og kompetansepåfyll. Ingen mennesker skal gå ut på dato i det norske arbeidslivet.

Bergen Høyre vil:

- Stille strengere krav om at de som jobber i voksenopplæringen har fordypning i faget de underviser i
- Gjøre det lettere for kommunalt ansatte uten fagkompetanse å ta fagbrev på deltid på arbeidsplassen, såkalt *fagbrev på jobb*
- Gi flere deltagere på voksenopplæringen muligheten til å variere mellom læring i klasserom og læring på en arbeidsplass, blant annet ved en *hurtigspor*-ordning og forsterket samarbeidet med næringslivet
- Øke aldersgrensen for aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere
- Gi foreldre som benytter seg av gratis kjernetid i barnehagen, men ikke er i arbeid eller utdanning, krav om aktivitet eller norskopplæring mens barna er i barnehagen
- Sørge for at flere får en fot inn i arbeidslivet og i aktivitet gjennom å utvikle *Varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA)* i Bergen

Mangfold og toleranse

Høyre er partiet som best sikrer retten til å være annerledes. Et av kjennetegnene på de byene i som regnes blant de mest innovative i verden, er nettopp mangfold og toleranse. Vi ønsker at alle i byen vår skal føle seg inkludert og ivaretatt, uavhengig av sosial eller økonomisk bakgrunn, etnisitet, religiøs tilhørighet, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller funksjonsnivå. Det må tilrettelegges for at alle kan delta på fellesarenaer som barnehage og skole, arbeidsplass og i frivillige organisasjoner, kulturliv og sosiale møteplasser.

Bergen Høyre vil:

- Gjøre Bergen til Norges første menneskerettighetsby
- Videreføre praksisen med at Bergen skal være en friby for forfulgte forfattere
- Aktivt støtte antimobbearbeid og kreve nulltoleranse mot diskriminering og trakassering
- Sikre god og oppdatert kompetanse om temaer og utfordringer relatert til LHBTIQ+ gjennom jevnlig tilbud om kurs for ansatte i kommunen, spesielt innrettet mot førstelinjetjenesten som hyppig møter unge
- Støtte etablering av møteplasser for personer med minoritetsbakgrunn som identifiserer seg under paraplyen LHBTIQ+
- Ha en åpen og god dialog med alle byens trossamfunn

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Høyre vil at alle mennesker skal ha mulighet til en meningsfull, aktiv og trygg hverdag. Det å mestre eget liv, selv om man har en funksjonsnedsettelse, er svært viktig for den enkelte. Bergen Høyre vil ha en by som er tilgjengelig for alle, da må kommunen sikre fremkommelighet og funksjonelle boforhold.

Personer med nedsatt funksjonsevne møter særskilte utfordringer og må sikres helhetlig og koordinert hjelp og tilrettelegging. Alle med behov må sikres oppfølging og et godt rehabiliteringstilbud slik at de kan leve gode liv og få gode muligheter til å delta i utdanning, arbeids- og samfunnsliv.

Det er viktig med god og tilgjengelig medisinsk oppfølging, også utenfor kontortid, derfor vil vi utvikle et eget legevakttilbud for psykisk utviklingshemmede i bofellesskap. *Brukerstyrt Personlig Assistanse* (BPA) er en ordning som skal sikre brukerne et selvstendig liv og muligheten til å kunne delta i samfunnet. Brukeren ansetter selv sine assistenter og skal selv bestemme hva tiden skal brukes på.

Bergen Høyre vil:

- Utvide sykehjemslegevakten for å ha legevakt for bofellesskap for psykisk utviklingshemmede
- At familier med barn og unge med funksjonsnedsettelser skal prioriteres ved å sikre godt tilrettelagte, helhetlige og koordinerte tjenester
- Inkludere flere med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet blant annet gjennom bedre tilrettelegging
- At barn og unge med funksjonsnedsettelser må sikres oppfølging, og foreldre tilbys avlastning
- Opprettholde det frie brukervalget i BPA-ordningen
- Samarbeide med pårørende, private og Husbanken for å skaffe varige tilrettelagte boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Sikre god brukermedvirkning på alle plan i kommunen
- Ta i bruk velferdsteknologi for å gi brukerne større trygghet og frihet
- Etablere en traineeordning i Bergen Kommune for fysisk funksjonshemmede
- Sikre universell utforming av alle offentlige bygg, servicetjenester og kulturinstitusjoner
- Sørge for god fysisk tilrettelegging i eksisterende hjem

- Vurdere avtaler med ideelle og andre private aktører for å gi gode tilbud om fysisk aktivitet til mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Bygge gode, funksjonelle bofellesskap for psykisk utviklingshemmede og øke antall dagsenterplasser
- Gi flere mulighet til å få støttekontakt
- Øke bruken av alternative turnusordninger, for å sikre bedre kontinuitet og forutsigbarhet
- Gi ekstra støtte til frivillige lag og organisasjoner som tilbyr aktiviteter til mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Støtte tilrettelegging for idrettsaktiviteter for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Sikre tilstrekkelig antall tilgjengelige parkeringsplasser for funksjonshemmede og som tilfredsstillende gjeldende funksjonskrav
- Sikre at alle IKT-løsninger i bergensskolen er universelt utformet i tråd med nye krav i Likestillings- og diskrimineringsloven

Helse

Helse, alder eller livsfase skal ikke stå i veien for at Bergen skal være en god by å bo i. Når man trenger kommunens hjelp, så skal den være lett tilgjengelig og av høy kvalitet. For å redusere sykkelighet og unngå redusert livskvalitet, må det legges større vekt på forebyggende helsearbeid innenfor alle aldersgrupper. For at Bergen skal få et best mulig helsetilbud er det også viktig å sørge for gode overganger mellom ulike nivå av helse og omsorgstjenestene. Høyre ønsker å bruke forskning for å videreutvikle fremtidens helsesektor, blant annet gjennom velferdsteknologi.

Forebyggende helsearbeid og akutt hjelp

Bergens fastleger utgjør sammen med helsestasjon og skolehelsetjeneste viktige bidragsytere i det forebyggende helsearbeidet. En fastlegeordning med god dekning som tilbyr time når det trengs, er en forutsetning for en god kommunehelsetjeneste.

Dersom man først blir alvorlig syk, er det viktig at det på forhånd er lagt til rette for et best mulig samarbeid mellom fastlege og sykehus. Det akuttmedisinske helseapparatet må fungere når det står om sekunder. Det bør spesielt legges til rette for oppsøkende legetjenester dersom sykdomsforløpet gjelder sårbare grupper som psykisk utviklingshemmede i bofellesskap med alvorlig sykdom eller hjemmeboende ved livets slutt.

Bergen Høyre vil:

- Utvide sykehjemslegevakten slik at den også kan fungere som legevakt for bofellesskap for psykisk utviklingshemmede og hjemmeboende ved livets slutt
- Sikre rekrutteringen av nye fastleger, gjennom å utvide prosjektet Allmennleger i spesialisering (ALIS)
- Sikre en god legevakt gjennom smart organisering og tilstrekkelig bemanning, noe som også er nødvendig for at ventetiden ikke blir for lang
- Sørge for bedre informasjonsflyt mellom legetjenesten i kommunen og sykehusenes datasystemer
- Arbeide for et like godt tilbud til alle pasienter som rammes av hjerneslag i Bergen, uavhengig av alder eller bosted
- Styrke jordmortjenesten og planlegge for fremtidens svangerskaps- og barselomsorg

- Satse på helsestasjonene i områder med særlige levekårsutfordringer
- Kjøpe rehabiliteringsplasser av private institusjoner for å sikre spisskompetanse og et bedre tilbud for pasientene
- Vurdere egen barnelegevakt, eventuelt i samarbeid med Helse Bergen
- Styrke samarbeidet med spesialisthelsetjenesten
- Arbeide for å styrke Haukeland Universitetssykehus sin rolle som regionsykehus for Vestlandet
- Arbeide for at det planlagte protonsentret for strålebehandling og forskning på Haukeland Universitetssykehus skal realiseres
- Legge til rette for en helsestasjon for unge menn (HFUM) med mannlig helsesykepleier, lege og psykolog
- Vurdere å overføre ansvaret for tannhelsen fra fylkeskommunen til kommunen for å få en helhet i tjenesten
- Være pådriver for å skaffe flere serviceboliger og seniorboliger
- Søke om en forsøksordning der Bergen Kommune kan overta ansvaret for tannhelsetjenesten
- Større innsats for å forebygge tannhelseproblemer, særlig hos eldre

Psykisk helse

Psykisk sykdom kan være minst like skadelig som de mest alvorlige fysiske. Likevel opplever stadig flere at de går rundt med problemer som bare de ser. En god psykisk helse er viktig for å ha god livskvalitet. Innsatsen må derfor settes inn tidligst mulig for dem som sliter med sin psykiske helse. En stor andel av sykefraværet i Norge skyldes psykiske lidelser. Aktivisering og deltakelse i samfunnet vil for mange være den beste forebyggingen av psykisk sykdom.

Barn og unge med helseproblemer er en sårbar gruppe, og helsetilbudet må derfor tilpasses disse. Derfor må de som sliter oppdages og tilbys hjelp på et tidlig mulig tidspunkt. Lavterskeltilbud innenfor psykisk helse for barn og unge forebygger frafall i skolen og gjør at utfordringer unge har kan løses før de blir mer alvorlige. Tidlig behandling, kombinert med bedre oppfølging av de som befinner seg i risikogruppen, er avgjørende for å forebygge psykiske lidelser.

Et godt og sømløst samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen er avgjørende for at psykiatrispasienter får den beste overgangen fra sykehus til bolig. Stabilitet og forutsigbarhet er ofte nøkkelen for en vellykket overgang.

Bergen Høyre vil:

- Videreutvikle lavterskeltilbudet innen psykiatrien, og være åpen for samarbeid med frivillige organisasjoner
- Sørge for at bydelene har tilgang på egnede boliger og at disse kan differensieres slik at de kan passe for mennesker med ulike typer lidelser
- Sikre treningsboliger for pasienter som skal over i permanente boliger
- Styrke skolehelsetjenesten med flere stillinger, både helsesøstre og psykologer
- Rekruttere flere mannlige helsesykepleiere, for å sikre at flere gutter tar kontakt med helsepersonell
- Styrke ungdomshelsestasjonen i sentrum og vurdere ny organisering av bydelenes ungdomshelsestasjoner

- Gi lærere kompetanse til å undervise om livsmestring i skolen, slik at flere unge får kunnskap om hvordan de skal regulere vonde følelser og håndtere opplevelser
- Heve kompetansen om minoritetshelse blant helsepersonell på helsestasjonene og i skolehelsetjenesten
- Innføre en nullvisjon mot selvmord blant barn og unge
- Vurdere behovet for en døgnbemannet psykiatriambulans
- Tilby alle elever på ungdomstrinnet årlig time hos helsesykepleier

En human rusomsorg

For å unngå at unge blir avhengige av rusmidler må forebyggende arbeid være utgangspunktet for all ruspolitikk. Det krever en innsats der alle bidrar. Å leve med rusavhengighet er utfordrende både for den avhengige og de pårørende. For dem som lever med rusmisbruket, skal kommunen tilby omsorg og muligheter. Tjenestene skal samordnes for å gi et best mulig tilbud. Kommunen skal være en pådriver for at rusavhengige møtes med hjelp og behandling, ikke straff.

Bergen Høyre vil:

- Ha et tettere samarbeid mellom skole, foreldre og politi i bekjempelsen av rusmisbruk blant unge
- Styrke forebyggende og oppsøkende tiltak overfor unge
- Arbeide for et synlig nærpoliti i områder med størst levekårsutfordringer
- Stimulere til arbeidstrening og livsmestring gjennom etablering av praksisplasser i ordinære virksomheter, som en del av det forebyggende arbeidet
- Drive samordnede *Lokale rus og kriminalitetsforebyggende Tiltak (SLT)* i bydelene
- At MO-sentrene og frivillige organisasjoner kan legge til rette for arbeidsplasser til rusavhengige
- Stimulere til økt bruk av behandlingsplasser for å få flere ut av rusavhengighet
- Bedre samarbeidet mellom kommunen og spesialhelsetjenesten for å skape et godt og differensiert tilbud til brukerne før, under og etter behandlingsopphold
- Invitere flere frivillige organisasjoner til å bidra for å gi de rusmiddelavhengige et alternativt sosialt miljø
- Videreføre sprøyterom for rusavhengige i Bergen
- Legge til rette for at flere kan gå fra injisering til røyking ved bruk av sprøyterommet
- Arbeide for å spre tilbudene for rusavhengige for å unngå åpne rus-scener som skaper utrygghet og forringer nærmiljøet
- Styrke oppfølgingen og rehabiliteringen av rusmisbrukere etter gjennomført avrusning
- MO-sentrene skal dele ut brukerutstyr til rusmisbrukere
- Bergen kommune skal arbeide etter en nullvisjon for overdosedødsfall
- Arbeide for at botilbud til rusavhengige i størst mulig grad integreres i som en naturlig del av bomiljø og at det unngås et botilbud som medfører samling av rusavhengige

En trygg alderdom

Bergen skal være en god by å bli gammel i. For å ivareta den enkeltes verdighet og selvstendighet, er målet at alle som kan og ønsker det skal få bo i egen bolig så lenge som mulig. De som går alderdommen i møte skal være trygg på å få dekket sine omsorgsbehov med tjenester av høy kvalitet, tilpasset behovene de har.

For Høyre er brukervedvirkning og valgfrihet i eldreomsorgen urokkelige verdier. Alle skal oppleve å bli sett og verdsatt, med mulighet for å bruke sine ressurser. Brukerne må selv velge blant tilbydere av tjenester, fordi det gir innbyggerne valgfrihet.

Aktive eldre med en innholdsrik hverdag

De eldre er *yngrer* og sprekere enn før, mer aktive og sosiale. Enten det er gjennom bidrag i arbeidslivet eller innenfor frivilligheten, er de eldre en ressurs for Bergen. Derfor må tiltak som støtter opp under aktiviteter og arrangementer i eldre sin hverdag, ønskes velkommen. Dette er viktig for å mobilisere mot ensomhet, både for de som bor hjemme eller på heldøgns institusjonsplass. Forebygges ensomhet, forebygges også fysiske – og psykiske helseplager.

Bergen Høyre vil:

- Styrke kultur og aktivitetstilbud for eldre i alle bydeler, i samarbeid med frivillighetsentraler, frivillige lag og organisasjoner
- Etablere felles møteplasser på tvers av generasjoner, for eksempel gjennom samarbeid mellom skoler og barnehager
- Styrke tilbudet for hverdagsrehabilitering som kan sikre at eldre lenger beholder mobilitet og evne til å klare seg selv
- Benytte ny teknologi for å forbedre tjenestene for brukerne og arbeidshverdagen enklere for de ansatte
- Etablere flere dagaktivitetsplasser for personer med demens
- Legge til rette for at eldre på sykehjem får tilbud om å dra bar/restaurant, som en del av et helhetlig aktivitetstilbud

Frihet og kvalitet i eldreomsorgen

Når man først har rukket å bli eldre, mener Høyre at man er gammel nok til å velge selv. Derfor ønsker vi å sikre valgmuligheter som gir dem frihet og trygghet for det tilbudet de velger. Det å kunne velge mellom tjenester og boformer av høy kvalitet, er en verdi i seg selv.

Å åpne for konkurranse om hvem som kan tilby en best mulig eldreomsorg, gir bedre tjenester og større trygghet for brukerne. Det viktigste er at kvaliteten på tjenestene er god, ikke hvem som leverer tjenesten.

Pårørende gjør en uvurderlig innsats. For å ivareta og legge til rette for pårørendes behov, er avlastning, medvirkning og støtteordninger en sentral del av en god eldreomsorg.

Bergen Høyre vil:

- At eldre med hjelpebehov skal kunne bo hjemme eller i moderne bofellesskap med tilsyn, så lenge de ønsker og kan
- Gjeninnføre fritt brukervalg i hjemmetjenesten, slik at innbyggerne selv kan velge hvem som skal utføre hjelpen
- Ta i bruk ny velferdsteknologi slik at de eldre kan mestre egen hverdag og egne helseutfordringer
- Stimulere til etter – og videreutdanning i fag rettet mot aldersrelaterte fysiske og psykiske sykdommer
- Legge til rette for at flere kan få en «spisevenn»
- Ha god dialog og samarbeid med pårørende, og vurdere avtaler om omsorgslønn
- Sikre et forbedret mattilbud og god ernæring til eldre som bor på sykehjem
- Gi eldre hjemmeboende og andre som trenger mat levert hjem av kommunen større valgfrihet og å sikre god kvalitet på tilbudet
- Sikre god informasjon om den gratis tilgjengelige offentlige tannhelsetjenesten til eldre
- Sørge for nok sykehjems plasser

Gode og trygge sykehjem

Antall eldre øker i årene fremover, og selv om svært mange klarer seg i lang tid i eget hjem, vil flere over 80 ha behov for en heldøgns institusjonsplass. Høyre vil at fremtidens institusjoner i mindre grad skal ha institusjonspreg, men være et trygt, positivt sted hvor aktivitet, god mat og drikke og hyggelig stemning preger hverdagen for de eldre og ansatte. *Omsorg Plus* utgjør en ny og spennende løsning i eldreomsorgen og dette må videreføres.

Bergen Høyre vil:

- Sikre en høy andel av faglærte ansatte på sykehjemmene
- Drive en kontinuerlig kompetanseutvikling av de ansatte på sykehjemmene slik at de til enhver tid har tilstrekkelig faglig påfyll
- Sikre at alle ansatte på sykehjemmene har gode språkferdigheter
- Arbeide for å redusere andelen i deltidsstillinger og sikre at de eldre i større grad får faste mennesker å forholde seg til, blant annet ved alternative turnusordninger, og utprøving av nye måter å jobbe på
- Eldre på sykehjem skal få tilbud om minst én time aktivitet daglig med bakgrunn i egne interesser, ønsker og behov
- Gjøre det enklere for brukerne og pårørende og komme med tilbakemeldinger gjennom å opprette en lyttepost for eldreomsorgen
- Legge til rette for ulike driftsformer for sykehjem inkludert drift av ideelle og andre private aktører
- Bygge sykehjem som er tilrettelagt for eldre med rusproblematikk, fysisk og psykisk utviklingshemming og eldre som har krevende psykososiale lidelser
- Styrke aktivitetstilbudet på sykehjemmene
- Redusere ventetiden for institusjonsplass gjennom å bygge raskere ved hjelp av modulsykehjem
- Opprette flere institusjonsplasser for alvorlig syke og døende
- Legge til rette for bygging av en demenslandsby, inspirert av De Hogeweyk i Nederland
- Gjennomføre årlige bruker- og pårørendeundersøkelser og ha åpenhet om resultatene

- Ha åpenhet om ventelister for sykehjemsplass og kriteriene for tildeling av plasser
- Motvirke institusjonspreg og gjøre sykehjemmene innbydende både gjennom tilgjengelige utstyr, aktiviteter, interiør og utsmykning. Sykehjemmene skal være attraktive både for brukere og pårørende
- Sikre at det på alle sykehjemmene er et godt åndelig tilbud til alle som ønsker det

En offensiv klima- og miljøpolitikk

Klimautfordringene er en av vårs tids aller største utfordringer og det er nå kritisk viktig å raskt nok gjennomføre tiltak som monner. Lokale utslipp er også en utfordring i Bergen og vi vil styrke innsatsen for at Bergen skal være en god by å bo i, også for dem som blir syke av høy luftforurensing. Høyre vil at Bergen skal bli Norges foregangsby i det grønne skiftet. Det handler om hensiktsmessige reguleringer og rammer fra Bergen kommune overfor næringsliv og innbyggere. Det handler om å finne gode løsninger sammen med regionale og nasjonale myndigheter. Det handler om samarbeid med andre storbyer i Norge og utlandet. Det handler om samspill med regionen rundt oss. Det handler om å stimulere til grønne innovasjoner. Det handler om å legge til rette for et grønt næringsliv. Det handler om å stimulere til at kompetanse og teknologi fra olje og gass og maritim sektor kan dras nytte av innen fornybar energi og i det grønne skiftet for øvrig. Det handler om sterk fokus på FNs Bærekraftsmål både i den kommunale virksomheten og hos alle aktørene i regionen for øvrig. Som en stor by i et rikt land har vi betydelige muligheter til å kutte i utslippene våre og gå foran i kampen mot klimaendringene. Vi har alle forutsetninger for å lykkes med det grønne skiftet gjennom sterke forskningsmiljøer, et mangfoldig næringsliv og en suveren omstillingsevne.

Klima og miljø

I klimapolitikken trengs det realistiske og konkrete tiltak som gir utslippsreduksjoner. Det er viktig at symbolpolitikk og enkle løsninger ikke må komme i veien for tiltak som faktisk har en effekt.

Lokal luftforurensing kan tidvis være en utfordring i Bergen. Det er fortsatt nødvendig å jobbe med dette for å unngå situasjoner der enkelte innbyggere ikke kan bevege seg ute. Utslipp fra cruiseskip er problematisk og Bergen må stille miljøkrav til skipene som gjester Bergen. I tillegg må en fortsette arbeidet med å bygge ut landstrøm.

Bergen Høyre vil:

- Øke midlene til *Grønn strategi* for å oppnå betydelige forbedringer innen transport, oppvarming og avfallshåndtering
- Redusere kommunens utslipp av klimagasser, blant annet gjennom målrettede grønne investeringer
- Stille krav om nullutslipp fra fartøy som nyttes til persontransport i kommunen, og særlig i Byfjorden
- Videreføre arbeidet med elektrifisering av havnen samt følge opp havnereglementets bestemmelser om miljødifferensierte havneavgifter
- Doble panten på gamle vedovner for å legge til rette for at flere bytter dem ut
- Øke bruken av solcellepanel og eventuelt solfangere på kommunale tak og fasader

- Samarbeide med anleggsnæringen med mål om etablering av utslippsfrie anleggsplasser innen 2025
- Starte sanering av søppeldeponiet på Slettebakken innen utløpet av bystyreperioden
- Alle nye kommunale bygg skal ha høy miljøstandard
- Ha som mål at alle kommunale kjøretøy skal være utslippsfrie
- Etablere målestasjoner for luftkvalitet i alle bydeler
- Arbeide med Avinor for å redusere støybelastningen fra fly- og helikoptertrafikk gjennom operative og andre relevante tiltak
- Kommunen må planlegge og forebygge slik at det ikke oppstår problemer med overvann
- Si nei til steinknuseverk på Hamre

Natur- og friluftsområder

Bergens unike plassering, med nær tilgang til hav, skog og fjell, gir oss muligheter for unike natur- og friluftslivopplevelser. De mange grønne lungene er til stor glede for innbyggerne og besøkende. Det gir også et ansvar for at disse områdene ikke forringes i årene som kommer. Derfor må våre urørte naturområder sikres, vernes og beskyttes for fremtiden. Aktiv bruk og god forvaltning gir det beste vernet.

Havnepromenaden er blitt et populært rekreasjonstilbud. Det er også viktig å legge til rette for bruk av sjøen. Tilgangen til å bruke fjorden må bedres, bl.a. ved å etablere flere båtplasser.

Bergen Høyre vil:

- Videreføre kartlegging og bevaring av biologisk mangfold i Bergen og byfjorden
- Planlegge og iverksette bygging og opprustning av åpne vassfar, ikke minst i boligområder i fallende terreng, som Fjellsiden
- Styrke organisasjoner og venneforeninger som bidrar til å ivareta byens grønne preg
- Sikre vedlikehold av eksisterende turveier i samarbeid med grunneiere og landbruksnæringen
- Forsterke arbeidet mot unødvendig plastbruk og marin forsøpling, deriblant gjennom å sikre nok bosspann langs sjøkanten og opparbeidede turstier
- Videreutvikle et godt, grønt nettverk av turstier og gangstier fra byfjorden til byfjellene og bedre skiltingen av disse
- Utvikle parkene som gode møteplasser for ulike aldersgrupper
- Ha egne inngjerdinger for lufting av hunder uten bånd i parkene på Løvtien og Skansen
- Unngå tilrettelegging og veibygging i sårbare natur- og strandsoner
- Gjennomføre en miljøgranskning av Rådalen, og sikre Hordnesskogen som rekreasjonsområde
- Videreutvikle turveien langs Bergens sjøside
- Bygge anlegg for tømning av sanitæranlegg fra fritidsbåter i byfjorden
- Etablere flere båtplasser i samarbeid med båtforeningene, også for vinterlagring
- Etablere flere badestrender og muligheter for bynær bading og oppgradere eksisterende strender
- Beskytte pollinerende insekter og ivareta gode økosystemer i byrommet, bl.a. gjennom insektshoteller
- Premiere idrettslag og organisasjoner for å samle plast og boss i strandsonen
- Lyssette fler rekreasjonsområder i bydelene
- Fullføre Løvtien rundt hele Løvtakksfjellet
- Etablere flere ramper for utsetting og opptak av båter fra tilhenger

Miljøvennlig avfallshåndtering

Høyres mål er at det skal bli lettere å være miljøvennlig i hverdagen. Det må gjøres enda enklere enn i dag å kildesortere avfallet. I dag finnes mange nyskapende og klimavennlige måter å håndtere avfall på, og det er viktig at kommunen følger med i utviklingen.

Bergen Høyre vil:

- Sikre videre utbygging av bossnettet, særlig i forbindelse med nye boligområder i sentrum
- Stimulere til økt kildesortering
- Utvide til flere mobile avfallstasjoner
- Gjennomføre tiltak mot matsvinn i kommunale virksomheter, ha som mål å halvere matsvinn
- Sørge for at det finnes godkjente deponi for miljøavfall og biomasse inklusive overskuddsgjødsel innen rimelig avstand
- Arbeide for å stoppe tap av artsmangfold i kommunen, og bidra til forbedret kartlegging av biotoper og forekomster av rødlistearter

Byutvikling

Bergen er sentrum for bo- og arbeidsmarkedet i regionen. I fellesskap med våre nabokommuner skal Bergen være en motor for utviklingen av regionen for å løse felles utfordringer og oppfylle kravene til bærekraft, klima og miljø. Sammen med våre nabokommuner har vi felles utfordringer. Disse løses best i fellesskap og godt samarbeid mellom nabokommunene i Bergensregionen.

En mangfoldig boligpolitikk

Befolkningsutviklingen i Bergen stagnerer og barnefamilier finner i økende grad sine nye hjem i omegnskommunene. Et viktig mål med Høyres boligpolitikk er å gjøre Bergen til en mer attraktiv by for barnefamilier, enslige og eldre. Det er både mulig og ønskelig å få til fortetting i Bergen sentrum. Ubrukte tomter i sentrum bør benyttes til utvikling av boliger, næring og andre funksjoner som naturlig hører til i bykjernen. Dette gjelder også i historiske områder, så lenge det ikke kommer i betydelig konflikt med å bevare byens historiske preg.

Høyre ønsker å snu den utviklingen hvor mange bergensere bosetter seg i omegnskommunene gjennom å sikre at det bygges varierte boliger i Bergen som svarer til folks behov og ønsker. Transformasjonsområder i sentrum, som Dokken og Nygårdstangen skal gjøre plass til mange flere bergensere i sentrale strøk. Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Akvariet planlegger flytting fra Nordnes. Høyre mener at disse eiendommene etter flytting må vurderes å utvikles som attraktive boligområder.

Behandling av plan- og byggesaker må effektiviseres betydelig og byrådet må unngå å bli flaskehals. Høyre vil derfor redusere behandlingstiden. En annen betydelig utfordring er at det stilles for mange og detaljerte krav til nye bygg, det bør være færre og mindre detaljerte krav slik at det er enklere å finne gode løsninger. De fleste av områdene som i dagens kommuneplan er lagt ut til byggeformål ligger inntil tettstedsområder og tilfredsstillende infrastruktur. En utnyttning av disse tomtereservene vil kunne kombineres med intensjonene i Bymiljøavtalen om nullvekst i personbiltransport i byutviklingen.

Områdesatsing innebærer en helhetlig og sammenhengende innsats i et nærmere definert geografisk område for å styrke områdets fysiske og sosiale standard. Det betyr at i tillegg til allerede oppstartede områder som Årstad, Indre Laksevåg og Ytre Arna vil vi følge opp de nylig utvalgte 2 nye områdene Olsvik og Loddefjord med konkrete tiltak.

Bergen Høyre vil:

- Ha en positiv holdning til utvikling av Bergen, kommunen skal være imøtekommende til initiativ som gir vekst og utvikling i Bergen
- Utforme overordnede planer og reguleringsplaner med mindre grad av detaljering, det må gis rom for skjønnsmessige vurderinger som sikrer gode løsninger
- Redusere omfanget av fordyrende planprosesser ved mindre omfattende områderegulering
- Opprettholde flere av de områder som i dagens kommuneplan er utlagt til boligformål, men som dagens byråd ønsker å stoppe
- Sikre at det ved fortetting tas større hensyn til eksisterende strøkskarakterer, særpreg og historiske verdier
- At utbygging i randområder også skal ivareta innbyggerne sitt behov for småhus
- Videreføre dagens ordning med fritak for plankrav opp til fire boligenheter i nye kommuneplan sone 2 og 3
- Gjøre endringer i kommuneplanens arealdel (KPA) og kommunedelplaner (KDP) som gir betydelige forenklinger i byggesaksbehandlingen
- Praktisere en fleksibel fortetningspolitikk, med varierte byggehøyder som tar hensyn til eksisterende strøkskarakter, behovet for *grønne lunger* og krav til god estetisk utforming
- Opprette et boligvekstutvalg med representanter for byggenæringen og kommunen som skal foreslå tiltak for å øke boligbyggingen og forbedre samarbeidet mellom kommunen og næringen
- Påvirke staten for å regulere fylkesmannens mandat slik at lokaldemokratiet fungerer, blant annet i byggesaker
- Utforme en ny kommunedelplan for Bergenhus Bydel med hovedformål å få til flere boliger i sentrum og tilrettelegge for småhusplan for hele kommunen

Samferdsel og kollektivtilbud, fotgjengere og syklist

Bedre infrastruktur bygger Bergen. Høyre vil satse på trygge veier, raskere jernbane og en effektiv havn for å sikre at folk, varer og næringsliv kommer seg raskt frem og trygt hjem. God infrastruktur binder byen og regionen sammen, og gjør det mulig å skape gode bo- og arbeidsmarkeder. Det er både god folkehelse og bra for miljøet at flere går og sykler, derfor ønsker vi å legge bedre til rette for dette.

Kollektivtilbud

Å reise kollektivt i Bergen skal være enkelt og attraktivt. Vi mener det bør være billigere å bruke kollektiv, og vil innføre en egen Bergenstakst. Høyre mener kommunen bør få tilbake ansvaret for kollektivtransporten slik at vi kan gi bergenserne et bedre tilbud enn i dag.

Ryggraden i kollektivsystemet skal være en kombinasjon av bane og utslippsfrie busser. Bergen Høyre ønsker at Bryggen skal være bil- og banefri. I tillegg til gode baneløsninger, må ekspressbusser, tilstrekkelig innfartsparkering og ny teknologi tas i bruk for å gjøre det attraktivt for flere å la bilen stå.

Bergen Høyre vil:

- Overføre ansvaret for kollektivtransporten til Bergen kommune. Kommunen skal sikre flere avganger, vurdere nye ruter, samt innføre en egen takst for Bergen.
- Sette inn flere miljøvennlige ekspressbusser i rushtiden
- Vurdere prøveprosjekt med *buss på bestilling*
- Elektrifisere bussene i Bergen
- Fase inn utslippsfrie busser
- Bygge bybanen til Fyllingsdalen og videre til Spelhaugen og regulere videre til Åsane
- Lage en transportutredning for Bergensregionen som vurderer ulike transportløsninger på de ulike kollektivtraseene, herunder bruk av el-busser i egne traseer på flere strekninger
- Sikre minst 50 prosent statlig finansiering av kollektivutbygging
- Ikke øke bompengene
- Realisere tilbud om «en blå bybane», utslippsfri transport på Byfjorden
- Jobbe for at man legger midlertidig godsterminal utenfor bykjernen
- Realisere tilbud om en «blå bybane», utslippsfri transport på sjø
- Vurdere plassering av bomstasjoner

Infrastruktur: Vei og jernbane

Dagens bompengesystem er ikke bærekraftig for å finansiere fremtidige behov for kollektivinvesteringer. Det er svært positivt at dagens regjering har økt statens finansiering av prosjekter som Bybanen fra 8 til 50 %. Det er likevel behov for å øke dette videre fremover samtidig som en må se på andre måter å finansiere nye investeringer.

Økningen i trafikkveksten fremover må tas av kollektivtransport, gange og sykling. Det er også viktig å prioritere sentrale veistreknings, disse kan gi mer effektiv transport, lavere kostnader og færre ulemper for innbyggere og næringsliv.

Bergen Høyre vil:

- Jobbe for at Bymiljøtunnelen under Torget og Bryggen realiseres
- Sikre at forlenget Fløyfjellstunnel realiseres, fortrinnsvis gjennom statlig finansiering. Veiløsningen skal legge til rette for stedsutvikling i Eidsvåg, for eksempel gjennom miljølokk
- At bygging av Nordhordlandstunnelen fremskyndes
- Omgjøre kollektivfelt til miljøfelt tilgjengelig for samkjøring, kollektivtransport og nullutslippsbiler
- Gjennomføre prøveprosjekt med samkjøring der det gis rabatt i bompengeringen
- At elbil fremdeles skal ha gunstige betingelser når det gjelder bompenger
- Jobbe for fergefri E39 mellom Bergen og Stavanger
- Jobbe for at det bygges ny vei E16 Bergen–Voss, kombinert med ny jernbanelinje, for å gi sikrere trafikk, raskere transport fra Østlandet og kortere reiseavstand mellom Voss og Bergen
- Arbeide for en opprustning av Bergensbanen, slik at reisetiden kan reduseres vesentlig
- Jobbe for at de to hovedveiene mellom øst og vest skal være Riksvei 7 og E134
- Arbeide for at nasjonale myndigheter tillater lavutslippssone i Bergen sentrum, inkludert havnen, med mulighet for å avgiftsbelegge all veitransport
- Legge til rette for bildeleordninger, blant annet gjennom å tildele plasser for bildeling på gateplan
- Legge til rette for ladepunkter for el- og hydrogenbiler

- Stille krav om ladestasjoner ved alle nye parkeringsanlegg
- Iverksette arbeid med kommunedelplaner for E39 på strekningen Arna- Klauvaneset med mål om ferdig vedtak i 2020. Prioritert oppstart Vågsbotn- Klauvaneset
- Vurdere mulighetene for mer bruk av eksisterende tilfluktsrom i sentrum til parkeringsformål
- Forsere planlegging og bygging av ringvei Øst

Trygge fotgjengere og satsing på sykkel

Når flere går og sykler gir det renere byluft, bedre folkehelse og framkommelighet på veiene. Høyre vil satse betydelig for å øke antallet som velger å gå eller sykle til og fra gjøremål, jobb og skole. Dessverre er flere veistrekninger farlige for gående, og ulykkestallene blant syklister har gått opp de siste årene. Det må derfor gjøres tryggere å ferdes til fots og på sykkel i byen vår.

Bergen Høyre vil:

- Foreta en gjennomgang av utsatte ulykkesområder og prioritere tiltak som gjør det tryggere å gå og sykle
- Forbedre vintervedlikeholdet av fortau, gang- og sykkelveiene i Bergen.
- Etablere og vedlikeholde gode sammenhengende sykkelveier på alle viktige innfartsårer og i sentrum
- Etablere separate sykkelveier i Bergen sentrum for å skille syklende, gående og biltrafikk
- Sikre sykkelveier med gode siktlinjer og uten skarpe svinger
- Utvide ordningen med bysykkel raskt, og sørge for at det plasseres bysykler ved alle de høyere utdanningsinstitusjonene i Bergen
- Legge til rette for flere trygge parkeringsmuligheter for sykkel
- Utrede muligheten for separat sykkel- og gangsti over Puddefjordsbroen
- Sikre gode og trygge skoleveier for alle barn
- Lage en fotgjengeranalyse for Bergen sentrum for å sikre fotgjengeroverganger hvor folk ferdes, samt vurdere «vrímle-overgangsfelt» ved torget
- Gjennomføre trafikkanalyser i småhusområdene for å sikre trygg avvikling av gjennomfartstrafikk
- Innføre ordning med reklamefinansierte bysykler i bydeler utenfor sentrum
- Utrede muligheten for en el-sykkelordning

Et levende sentrum

Bergen sentrum er sentrum ikke bare i byen vår, men for hele regionen. Derfor må området som har så mye å by på ikke bli et sted der bussen går gjennom fra en bydel til en annen. Høyre mener det er på tide med et politisk taktskifte for å løfte sentrum.

Vi vil knytte Torget, Torgallmenningen og Bryggen sammen til ett område, fritt for biltrafikk. Midt i det historiske sentrum skal vi skape Bergens vakreste byrom. Biler okkuperer det som skulle ha vært et fint sted for gående. Området fra Bryggen til Torgallmenningen er vårt historiske sentrum og fortjener å gjenoppstå som et samlingssted for alle bergensere. Ved å fjerne biltrafikken gjennom å lede trafikken i en ny bymiljø tunnel kan vi lage et sammenhengende område for gående. Det vil gi Torget og Bryggen det største løftet på over 100 år.

Urimelige krav til utbyggere gjør at de heller tar med seg spiker og tømmer til nabokommunene fremfor å bygge i Bergen. Resultatet har vært at det blir vanskeligere å skape et attraktivt

boligmarked for unge og barnefamilier som vil etablere seg i byen vår. For de som allerede bor her, fører dette til et sentrum truet av færre folk, mindre handel og kulturopplevelser.

Bergen Høyre vil:

- Skape et sammenhengende bilfritt byrom fra Den blå steinen til ytterst på Bryggen ved å bygge en Bymiljøtunnel under sentrum
- Utvide sentrumsområdet til å omfatte Sandviken, Mindedalen og Laksevågside av Puddefjorden
- Gjennomføre en urban utbygging i det utvidede sentrumsområdet med varierende og stedstilpassede byggehøyder hvor også høyhus tillates
- Utvikle Dokken til å bli en flott ny levende del av sentrum, med betydelig innslag av nye boliger
- Omregulere arealet der dagens godsterminal ligger og benytte området til boliger og byutvikling
- Utforme en ny kommunedelplan for Bergenhus Bydel med hovedformål å få til flere boliger i sentrum
- Forenkle krav som stilles til nye leiligheter i sentrum, summen av alle ulike krav legger i dag en for stor byrde på potensiell utbygging
- Legge til rette for boligbygging på ubrukte tomter, også i det historiske sentrum
- Bygge flere lekeparker i sentrum
- Utvide og differensiere dagens skjenketider og tidsrom for uteservering, så lenge dette ikke går på bekostning av privatlivets fred
- Sikre at Nygårdsparken blir et godt sted å være for alle bergensere og gjøre at den forblir rusfri
- Sikre god parkeringsdekning i sentrum
- Legge bedre til rette for korttidsparkering som muliggjør bruk av butikkene i sentrum

Handel og næringsliv

Bergen har en rekke sterke fagmiljøer innen olje og gass, maritim virksomhet, havbruk, kultur, media og finans. Med deres bidrag ønsker Høyre å legge til rette for et attraktivt næringsliv som skaper flere jobber ved å tiltrekke seg bedrifter, investorer og gründere. Bedriftene i disse næringene er en stor drivkraft for hele landet og står for en betydelig andel av landets verdiskaping. Høyre vil sikre disse mulighet til å videreutvikle seg i byen, fordi det er avgjørende at Bergen heier på nyskapende ideer og initiativer som kan sikre at den bergenske skaperkraften får rom til å vokse også i fremtiden.

For å klare dette trengs et tett samarbeid mellom kunnskap- og forskningsinstitusjoner og næringslivet. Det er likevel ikke politikernes jobb å velge ut hvilke næringer, innovasjoner og teknologi som skal skape fremtidens jobber. Høyre vil sikre lokalt næringsliv viktige konkurransefortrinn i form av god infrastruktur, effektiv saksbehandling, lavere gebyrer, mindre avgifter og skatt.

Bergen Høyre vil:

- Gjøre Bergen kommune til en *ja-kommune* som forenkler og forbedrer hverdagen for lokalt næringsliv
- Tilrettelegge og regulere tilstrekkelig areal for næringsvirksomhet
- Redusere unødvendige detaljkrav for næringsarealer i nye prosjekter
- Aktivt legge til rette for store og små næringsklynger
- Sørgje for at kommunale næringslokaler ikke står ubenyttet uten konkrete planer for fremtidig bruk

- Legge til rette for tettere samarbeid mellom næringsliv, utdanning og forskning
- Ha et tettere samarbeid mellom Bergenskolen og næringslivet
- La bedrifter bruke kommunen som et sted de kan teste ut ny teknologi for å legge til rette for utvikling av ny teknologi og gjøre kommunen flinkere til å ta i bruk ny teknologi
- Øke bruken av offentlig-privat-samarbeid, såkalte OPS-prosjekter
- Forenkle kommunens anbudsprosesser og sikre tilgang også for mindre bedrifter
- Sørge for gode rammer for internasjonale skoletilbud
- Arbeide for flytting av relevante statlige arbeidsplasser til Bergen
- Øke inntaket av lærlinger i kommunen
- Opprettholde et livskraftig bynært landbruk
- Legge til rette for økt handel i sentrum ved å gjennomføre en forsøksordning med gratis parkering lørdag og etter kl. 17 hverdager
- Utvide skjenketidene i kommunen til 03.00
- Stimulere til fremvekst av mer grønt næringsliv i byen og regionen

Trygge og inkluderende byrom

Alle skal føle seg trygge i byen vår. Å skape trivelige bolig- og byområder må være et bærende prinsipp i politikken som føres. Bergen Høyre mener at borgernes trygghet skal være et viktig kriterium i byplanlegging og ved utforming av kommunale tjenester. Sperringer og andre tiltak som settes i verk for å sikre innbyggernes fysiske trygghet må utformes på en estetisk tilfredsstillende måte.

En trygg by forutsetter også et politi som er der når vi trenger det. Det er viktig å ha gode samarbeidsarenaer mellom bydelene og politiet for å finne felles løsninger på utfordringer som finnes eller måtte oppstå. Ingen deler av byen skal ha lovløse rom, og politiet må ha som ambisjon å etterforske all kriminalitet, også hverdagskriminalitet.

Bergen Høyre vil:

- Påse at politiet i større grad bortviser sterkt påvirkede personer som oppfører seg ubehagelig mot andre, de som trakasserer eller driver med påtrengende sexsalg
- Innføre forbud mot tigging i Bergen
- Jobbe for fortsatt økning i antall politistillinger i Bergen

Nordens fremste kulturby

Bergen er og skal fortsatt være Nordens fremste kulturby. Kultur er limet som binder samfunnet sammen, som utfordrer og inspirerer, kritiserer og inspirerer. En god kulturby tilbyr et mangfold av kultur til alle aldersgrupper. Mangfold og kvalitet i byens kulturliv gjør Bergen attraktiv for turister, studenter, næringslivet og byens befolkning.

Bergen Høyre vil føre en kulturpolitikk som gir et rikt kulturtilbud til publikum. Kulturpolitikken må favne både de profesjonelle og de frivillige kulturaktørene.

Bergen Høyre vil:

- Gjøre det enklere for kulturaktører å bruke byens offentlige rom
- Ha en overordnet politisk styring, men ønsker at de konkrete tildelingene skal være begrunnet i faglige vurderinger
- Prioritere bevilgninger til drift av byens kulturaktører, og særlig legge vekt på forutsigbare rammebetingelser

- Stimulere til økt samarbeidet innen kulturlivet for å styrke kvalitet og sikre at offentlige tilskudd brukes best mulig
- Støtte profesjonalisering og internasjonalisering av kunst- og kulturlivet
- Øke satsingen på internasjonal markedsføring av Bergens kulturliv
- Støtte opp om bransjeorganisasjonene innenfor musikk, visuell kunst, scenekunst, film og media
- Støtte arbeidet med å etablere et *Arena-prosjekt* for musikkbransjen i Bergen
- Sikre at stat og fylkeskommune gir støtte til byens profesjonelle kulturinstitusjoner i tråd med deres status og funksjon
- Satse på nyutdannede og etablerte kunstnere ved å fortsette tildelingen av kunstnerstipend
- Arbeide mot alle forslag som innebærer at ansvaret for de nasjonale kulturinstitusjonene skal overføres til fylkeskommunen
- Gjøre Bergen attraktiv for nasjonale og internasjonale filmprodusenter
- Vurdere å realisere en Byarena sentralt i Bergen, bygget og driftet i privat regi
- Fullføre ombyggingen av Sentralbadet
- Arbeide for å realisere Griegkvartalet, tilrettelagt for Opera og klassisk musikk
- Benytte Kjødetomten til kulturformål
- Styrke satsingen på operamiljøet i Bergen, gjennom økte satsinger til Bergen Nasjonale Opera og Opera Bergen

Kultur for alle

Høyre vil sørge for at barn og unge tidlig opplever kultur, på den måten kan man vekke interessen for kultur i startfasen av livet. Også mange voksne har stor glede av å være aktive i ulike deler av amatørkulturlivet. Bergen har et potensial vi hele tiden må utvikle, og til det trenger kulturlivet rom til å vokse.

Bergen Høyre vil:

- Styrke Amatørkulturrådet og frivillige organisasjoner og aktører innen amatørkulturfeltet
- Sikre nye og bedre lokaler for *Barnas kultursenter* i Bergen sentrum
- Legge til rette for byens buekorps som bærere av byens unike kultur og tradisjon
- Bygge kulturhus i Fyllingsdalen
- Sikre Bergen kulturskole nye og mer passende lokaler
- Gi eldre mennesker god tilgang til byens varierte kulturtilbud, for eksempel gjennom *Den kulturelle spaserstokken*
- Videreføre ordningen som sikrer at barn i lavinntektsfamilier får støtte til å drive med fritidsaktiviteter, deriblant idrett eller kultur
- Gi skoler i Bergen større mulighet til å bruke Statsraad Lehmkuhl, og øke tilskuddet til stiftelsen slik at en oppnår helårsdrift av Norges fremste seilskip
- Innføre søskenmoderasjon i kulturskolen

Kirken og andre tros- og livssynssamfunn

Det er viktig at mennesker har muligheten til å finne verdimeisig forankring i noe større enn det dagligdagse. Den norske kirke er en betydningsfull verdibærer, og dens kulturarv skal bevares. Bergen Høyre ønsker å støtte opp om samholdet og frivilligheten i tros- og livssamfunnene. Vi skal skape rom for et mangfold av trossamfunn i byen vår.

Bergen Høyre vil:

- sikre en anerkjennende og rettferdig behandling av tros- og livssynssamfunnene i Bergen
- støtte og legge til rette for det frivillige arbeidet som tros- og livssynsorganisasjonene driver rettet mot barn og unge
- støtte Den norske kirke som en viktig bærer av vår kulturarv
- løfte frem skolegudstjenester som en viktig kulturbærer

Historiske Bergen

I snart 1000 år har det historiske Bergen vært møteplass for kjøper og selger, bymann og stril. Få byer kan pryde seg med så verdifulle historiske bygninger som oss. Der det egner seg ønsker Høyre å åpne opp gamle og historiske bygninger for nye bruksmåter, og gjøre de tilgjengelige for allmennheten. Historiske eiendommer bør som hovedregel brukes til kulturformål.

Bergen Høyre vil:

- Vurdere hvordan de historiske byggene i rådhuskvartalet best kan ivaretas og brukes på en måte som kommer fellesskapet til gode
- Utarbeide en plan for å ta igjen etterslepet av vedlikeholdet av kirkebygg, museumsbygg og andre viktige kulturhistoriske bygninger
- At trikkehallen på Møhlenpris tilrettelegges som teknisk museum, verksted og formidlingslokale
- Arbeide for at KODE skal overta hele Lysverksbygget når Bergen kulturskole flytter, og at arealene, inkludert bakplassen, skal brukes til publikumsrettet aktivitet
- Arbeide for at Ekserserhuset blir gjenreist, i samarbeid med private aktører
- Videreutvikle samarbeidet med formidlings- og kompetansesenteret Espeland fangeleir

Reiselivsbyen Bergen

For oss som bor her er det lett å forstå at folk fra andre steder ønsker å besøke Bergen. Bryggen og Fløyen er blant Norges desidert mest besøkte attraksjoner. Høyre ønsker gjester som vurderer å dra til Bergen velkommen, fordi byen vår alltid har stått med åpne armer mot utlandet, forskjellige kulturer og nasjonaliteter. Bergen er også den naturlige innfallsporten for turister fra hele verden som ønsker å oppleve den norske naturen, fjordriket og fjellene. Derfor har Høyre store ambisjoner for Bergen som reiselivsby.

Opphopning av turister på enkeltsteder kan likevel by på utfordringer. Bergen har fortsatt kapasitet til å ta i mot mange flere tilreisende, men da bør enda flere steder av byen vises frem. Høyre ønsker også å gjennomføre tiltak som gjør byen attraktiv utenom høysesong.

Bergen Høyre vil:

- Legge til rette for mer fleksible åpningstider for butikker i Bergen, også på søndager
- Gjøre Bergen til en enda mer attraktiv by for større konferanser
- Etablere langsiktige løsninger for turistbusser i tilknytning til store turistattraksjoner
- At kommunen som reguleringsmyndighet finner hensiktsmessige og gode reguleringer for korttidsutleie av boliger, deriblant Airbnb
- Samarbeide med reiselivsorganisasjonene for å øke antallet turister utenom høysesong
- Utforme informasjonsplaketter for å øke kjennskapen til historiske personer og steder
- Åpne opp for reklamefinansierte offentlige toalett i sentrum
- Unngå at Vågsallmenningen benyttes som markeds plass

- Tilrettelegge for festivaler og messer som styrker Bergen sin posisjon som medlem av UNESCOs matbynettverk
- Regulere nye bygg slik at allmenn ferdsel langs sjøpromenaden sikres
- Gjøre Bryggen til et godt sted for både turister og bergensere
- Arbeide for at det opprettes flere direkteruter fra Flesland
- Legge til rette for at butikker i Bergen også kan ha åpent på søndager

Idrett og frivillighet

For mange barn er det å delta på fritids- og aktivitetstilbud det kjekkeste som skjer i løpet av en uke. Disse tilbudene hjelper barn med å utvikle seg i møte med opp- og nedturer, gir venner for livet og en viktig opplevelse av mestring som ikke er knyttet til det faglige på skolebenken. Mye av idretten er drevet av frivillige. Frivilligheten er ryggraden til en utømmelig liste av arrangementer og aktiviteter som skjer i byen vår, og gir et tilbud som aldri vil kunne erstattes av det offentlige.

Idrett

Høyre vil være en aktiv bidragsyter som støtter opp om bredde, mangfold og kvalitet i idretten, enten organisert eller uorganisert. Idretten må få frihet til å utvikle sitt tilbud innenfor gitte rammer, og ikke styres gjennom økende grad av rapportering og byråkrati.

Bergen Høyre vil:

- La idretten selv få drifte egne idrettsanlegg gjennom driftsavtaler mellom kommunen og idrettslag
- Sette av tilstrekkelig med areal til idrettsanlegg i byplanleggingen
- Samarbeide med næringsliv, boligbyggelag og andre om bygging av idrettsanlegg
- Videreføre og videreutvikle Idrettsplanen som verktøy for planlegging og utbygging av idrettsanlegg i Bergen
- Prioritere anlegg for flerbruk og sikre at anlegg etableres i tilknytning til kollektivknutepunkt og skoler da dette sikrer tilgjengelighet og bruk
- Ivareta idretter som i dag har begrenset tilgang til kommunale idrettsanlegg når nye anlegg skal bygges, også gjennom å merke for andre idretter for eksempel på fotballbaner, dette for å sikre et mangfold av idretter i Bergen
- Styrke satsingen på svømmeundervisningen med mål om at flere barn skal lære å svømme tidligere
- Sørge for et forpliktende samarbeid mellom skolen og idrettskretsen for å kvalitetssikre idrettstilbud til barn i skolefritidsordningen
- Fortsette samarbeidet med idretten for å styrke idrett som en viktig arena for integrering, med særlig oppmerksomhet på jenter med minoritetsbakgrunn
- Legge til rette for bytte- og låneordninger for idrettsutstyr
- Gi særskilt prosjektstøtte til idrettsklubber for barn og unge i deler av byen hvor det er vanskelig å få til aktivitet på grunn av manglende ressurser
- Prioritere nye isflater i Bergen for å legge til rette for idrett på is
- Sikre en tilstrekkelig bassengkapasitet for svømmeklubbene i den tiden det rives og bygges nye basseng, for eksempel gjennom et midlertidig avlastningsbasseng som kan flyttes mellom bydelene
- At det etableres flere utlånssentraler der barn og unge kan låne tur og friluftsutstyr, som for eksempel ski, skøyter, snowboards og sykler

Frivillighet

Høyre ønsker å støtte frivillighetens arbeid gjennom tilskudd, samarbeid og tilrettelegging. Flest mulig må oppfordres og gis anledning til å bidra i frivillig arbeid. Retningslinjer, vilkår og informasjon om offentlige støtteordninger for frivillig arbeid skal være lett tilgjengelige og tydelige slik at det er enkelt å søke støtte. Rapporteringskrav må også forenkles og tilpasses tilskuddet.

Bergen Høyre vil:

- Stimulere til mangfold og nyskapende initiativ gjennom å senke terskelen for å organisere og delta i frivillig arbeid
- Stille kommunale skolebygg til disposisjon for lokale aktiviteter på kveldstid og i helgene. Skolene kan dermed bli viktige nærmiljøsentre der frivilligheten og innbyggerne kan få benyttet lokaler som ellers står tomme
- Sikre at midler til frivilligheten i størst mulig grad går til konkrete og lokalt forankrede tilbud
- Videreutvikle og forbedre digitale løsninger for formidling av frivillig aktivitet
- Samordne og forenkle søknadsprosesser for tilskudd til frivillig arbeid
- Redusere krav om rapportering for frivillige organisasjoner

En smart og serviceorientert kommune

Kommunen er Bergens ansikt utad i møte med innbyggerne. Det må bety at kommunen skal tilby brukervennlige, gode og effektive tjenester tilpasset behovene innbyggerne har i et stadig mer digitalisert samfunn. Kommunen har ulike funksjoner for hver innbygger, og må derfor levere tjenester og service tilpasset befolkningen – ikke omvendt.

En enklere og mer effektiv kommune

Samfunnet er i stadig endring, og dagens teknologiske løsninger gir oss nye muligheter for hvordan vi lever og ferdes i byen vår. Alt fra kollektivbillett og parkeringsavgift til kontakt med kommunen om avfallshenting eller byggesøknader, kan nå enkelt gjøres gjennom digitale kanaler. Bergen kommune skal hele tiden være i front i utviklingen av den smarte byen. Nye løsninger bidrar til rimeligere, mer effektive og brukervennlige tjenester. Ny teknologi skal gjøre løsningene bedre for brukerne og arbeidshverdagen bedre for de ansatte.

En mer effektiv kommune gir rom for å redusere og på sikt avvikle eiendomsskatten. Høyre er motstander av eiendomsskatten og vi ønsker på sikt å avvikle denne. For innbyggerne er det også viktig at gebyrer og egenandeler i kommunen holdes lave.

Bergen Høyre vil:

- Redusere og på sikt avvikle eiendomsskatten, også for næringseiendommer
- Ha som ambisjon å ha de laveste gebyrer på kommunale tjenester av norske storbyer
- Sikre at egenandelene innbyggere betaler er lave
- At kommunal saksbehandling skal være preget av en *ja-holdning*, være rask og effektiv samt ha fleksible åpningstider
- Sørge for at kommunen i dialogen med innbyggerne bruker et klart og tydelig språk som gjør at innholdet er enkelt og lett forståelig
- Gjøre det enkelt for innbyggerne å kontakte kommunen og å finne frem i tjenestetilbudet.

- Kommunikasjonen mellom innbyggerne og kommunen skal i hovedsak skje digitalt, med nødvendige tilpasninger som ivaretar særlige, individuelle behov
- Lage felles retningslinjer for hvordan kommunen effektivt og godt kan håndtere henvendelser fra innbyggerne
- Påse at kommunen som hovedregel kjøper digitale løsninger og plattformer hos private aktører fremfor å utvikle egne systemer
- Gjøre stordata fra kommunen effektivt tilgjengelig for å utvikle nye tjenester, produkter og forretningsmodeller slik staten har gjort i Kartverket, samtidig som innbyggernes personvern ivaretas

Kommunen som tjenesteyter og oppdragsgiver

Kommunen skal tilby innbyggerne best mulige tjenester, dette betyr at det må jobbes effektivt og kjerneoppgavene må prioriteres. Gjennom innovative offentlige innkjøp gir vi bedrifter mulighet til å utvikle nye løsninger, mens det offentlige og innbyggerne får bedre produkter og tjenester. Kommunen skal være åpen og tilgjengelig, og spille på lag med sine innbyggere. Som en stor innkjøper i regionen av varer og tjenester skal Bergen kommune bruke sin innkjøpsmakt til å hindre arbeidslivskriminalitet.

Bergen Høyre vil:

- Bruke kommunens innkjøpsmakt til å stimulere næringslivet til nytenkning, samarbeid og innovasjon
- Arbeide for at kommunal innkjøpsmakt og regelverk brukes for å utvikle miljøteknologi og ta i bruk miljøvennlige løsninger
- Vektlegge brukerhensyn og innovasjon i større grad i kommunens innkjøp
- Forenkle de kommunale anbudsprosessene, styrke innkjøpskompetansen og samarbeide bedre på tvers av tjenestoområder
- Stille miljøkrav i alle kommunens anbud og innkjøp, til både produkter, tjenester og transport
- Selge eiendom som kommunen ikke har bruk for
- Innføre årlige servicetester av kommunens tjenester
- Sikre god og effektiv kommunal drift gjennom en avbyråkratisering- og effektiviseringsreform
- Gjennomføre en større evaluering av Bergen kommune for å identifisere muligheter for samhandling og bedre bruk av ressurser
- Vurdere å opprette en intern konsulentavdeling i kommunen som kontinuerlig skal jobbe med forbedring og utvikling av kommunens virksomhet
- Lage en handlingsplan mot svart arbeid og bekjempe arbeidslivskriminalitet gjennom å stille klare krav til kommunens leverandører og styrke samarbeidet mellom kommunale og statlige etater
- Forbedre vedlikeholdet av kommunale bygg slik at det ikke oppstår et etterslep
- Gjøre forsøk med anonyme jobbsøknader

Kommunen som arbeidsgiver

Bergen kommune er en av Norges største arbeidsgivere. Det innebærer et ansvar for å sikre de ansatte en attraktiv arbeidsplass med kompetente ledere og et godt arbeidsmiljø som danner et godt grunnlag for å levere høy kvalitet på tjenester og service til byens innbyggere.

For å klare dette må de ansatte få mulighet og plikt til kompetansepåfyll. Høyres mål er at kommunen skal tiltrekke seg dyktige fagfolk og talenter innen ulike fagområder. Kommunen skal være en foregangskommune for inkluderende arbeidsliv. Heltidsstillinger og faste ansettelser skal være hovedregel og kommunen skal jobbe systematisk med å redusere uønsket deltid og sykefravær.

Bergen Høyre vil:

- Utvikle en ledelsesplattform for kommunen som skal sikre klar, inkluderende og trygg ledelse og et attraktivt arbeidsmiljø
- Sikre at kommunen setter mål for driften som er klare, etterprøvbare og meningsfulle for kommunens ansatte
- Innføre en målrettet satsing på utvikling av ledere etter prinsippene i ledelsesplattformen
- Iverksette målrettede tiltak for kompetanseheving for de ansatte
- Redusere antall kommunale styringsdokumenter vesentlig
- Utvikle en god politikk for et inkluderende arbeidsliv slik at mennesker med funksjonshemming får gode muligheter til å få en tilrettelagt arbeidsplass i kommunen, deriblant gjennom traineeordninger
- Legge til rette for at flere seniorer skal ønske å stå lenger i arbeid, blant annet gjennom fleksible arbeidsordninger
- Gjøre det lettere for kommunalt ansatte uten fagkompetanse å ta fagbrev på deltid på arbeidsplassen, såkalt *fagbrev på jobb*
- At fast ansettelse skal være hovedregelen i kommunen
- Jobbe målrettet for å redusere uønsket deltid i de sektorer hvor det finner sted
- Øke satsingen mot sykefraværet i spesielt utsatte sektorer
- I større grad ta i bruk alternative turnuser i sykehjem- og barnevernsinstitusjoner, dette skal innføres i dialog med ansatte og tillitsvalgte
- Tilby flere praksisplasser for å skaffe arbeidserfaring til flere
- Satse på lærlinger i egen virksomhet og stille krav om lærlinger ved offentlige innkjøp
- Ta i bruk teknologi som vil forenkle arbeidshverdagen til de ansatte og gi bedre tjenester